

OBVESTILO ZA JAVNOST, maj 2014

Prihranek energije in znižanje stroškov brez lastnega kapitala

Energetsko pogodbenišтво - neizkoriščene možnosti

Energetsko pogodbenišтво (pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije in pogodbeno zagotavljanje oskrbe z energijo; ang. energy performance contracting - EPC) ima velik potencial za zagotovitev znatnih prihrankov energije in znižanje stroškov, ker omogoča lastnikom stavb prenovo starih energetske potratnih stavb in neučinkovitih energetskih sistemov. Osnovno načelo EPC je, da se naložbe v izboljšanje energetske učinkovitosti povrnejo neposredno iz privarčevanih stroškov za energijo, ter da so prihranki energije ali znižanje stroškov pogodbeno zagotovljeni s strani izvajalca EPC – podjetja za energetske storitve. Kljub temu, da poslovni model energetskega pogodbenišťva omogoča, da postanejo te naložbe veliko bolj izvedljive in zanimive, sta število in velikost EPC projektov še vedno zanemarljiva. V okviru evropskega projekta Transparensense, katerega cilj je podpreti razvoj trga EPC, je bilo ugotovljeno, da so ključni razlogi majhnega števila EPC projektov pomanjkanje zaupanja v ta model, kompleksnost EPC koncepta ter zakonodajne ovire in v nekaterih članicah EU pomanjkanje vladne podpore.

Kaj je energetsko pogodbenišťvo in zakaj je pomembno?

Energetsko pogodbenišťvo je poslovni model storitev učinkovite rabe energije, ki omogoča lastnikom stavb financiranje in izvedbo projektov za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb in posledično znižanje stroškov za energijo in vire (npr. vodo). EPC projekt zmanjša finančna tveganja, saj se naložbe povrnejo neposredno iz privarčevanih stroškov za energijo. Ključna prednost tega modela je, da tehnična in finančna tveganja za izvedbo projekta prevzamejo ponudniki storitev učinkovite rabe energije (najbolj pogosto t.i. ESCO – Energy Service Company), saj ESCO jamči za prihranke energije kot tudi za finančna nadomestila v primeru nedoseganja pogodbeno dogovorjenih prihrankov. Poleg tega ESCO lahko zagotovi vire financiranja, kar je pri projektih učinkovite rabe energije (URE) in obnovljivih virov energije (OVE) pogosto največja ovira za izvedbo. Za projekte pogodbenega zagotavljanja prihranka energije obstaja velik potencial na nivoju EU, vendar ostaja v večini neizkorišćen. To je paradoks, saj v času finančne krize, organizacijam, še posebej v javnem sektorju, primanjkuje potrebnih sredstev za obnovo njihovih stavb.

Energetsko pogodbenišťvo še ni doseglo vseh svojih možnosti

Raziskava v okviru projekta Transparensense je pokazala na pomanjkanje preglednosti znotraj trgov energetskega pogodbenišťva v Evropi, kot tudi na slabo poznavanje in razumevanje koncepta pogodbenega zagotavljanja prihranka energije ter pogodbene oskrbe z energijo, vključno z obsegom vseh potencialnih koristi. EPC koncept je kompleksen; posledično se ponudniki EPC soočajo z vprašanjem zaupanja in majhnim povpraševanjem naročnikov. Poleg tega so energetske politike vlad EU članic videti kot neučinkovite, še posebej upoštevajo zahteve po vodilni vlogi javnega sektorja na področju učinkovite rabe energije. Zakonodajne in institucionalne ovire vključujejo nedorečeno ureditev celotnega področja, še posebej izvedbenih modelov javno zasebnega partnerstva ter problematiko zadolževanja in računovodskih standardov. Opazno je pomanjkanje podpore s strani vlad ter negotovosti glede subvencij in politik. Pridobivanje sredstev za financiranje projektov energetskega pogodbenišťva je glavna ovira potencialnih naročnikov v številnih (ne pa v vseh) evropskih državah. Finančne institucije imajo velike težave pri odločanju za financiranje EPC projektov, predvsem zaradi pomanjkanja znanja o teh projektih. Zanimivo je, da je finančna kriza pripomogla k povečanju števila EPC projektov zaradi povišanja cen energije in posledično potrebe po zmanjšanju stroškov. Za več informacij je na spletu na voljo nacionalno in evropsko poročilo na <http://www.transparensense.eu/eu/epc-databases/reports> ter EPC zbirka podatkov.

Projekt Transparensense – doseganje preglednosti na EPC trgu

Projekt je financiran s strani programa Evropske komisije "Inteligentna energija za Evropo". Glavni namen projekta je podpreti razvoj zaupanja vrednega trga EPC z oblikovanjem evropskega kodeksa ravnanja za energetsko pogodbenišťvo ter oblikovanjem strategije in vzpostavitev strukture za uvajanje kodeksa v poslovno okolje EPC. Glavna ciljna skupina projekta so obstoječi in potencialni ponudniki energetskega pogodbenišťva in naročniki storitev učinkovite rabe energije.

»EPC kodeks ravnanja uvaja potrebno preglednost na EPC trgu - prizadeva si izboljšati razumevanje, zavedanje in kakovost energetskega pogodbenišťva z uvedbo skupnih temeljnih vrednot in principov ravnanja ponudnikov EPC na evropskem nivoju«, pravi Jana Szomolányiová, koordinatorica projekta Transparensense.

Projekt zajema tudi programe usposabljanja in prenosa znanja o energetskem pogodbenišťvu s strani držav, ki imajo na tem področju že veliko izkušenj, na države z nerazvitim trgov EPC. Projekt združuje 20 evropskih partnerjev in ima proračun v višini 2,1 milijona €.

Za več informacij, prosimo kontaktirajte:

mag. Damir Stanić

Center za energetske učinkovitost

Institut "Jožef Stefan", Jamova 39, 1000 Ljubljana

tel.: 5885 209; e-pošta: damir.stanicic@ijs.si

Spletna stran: <http://www.transparensense.eu/>